

Umrli u Hrvatskoj u 2003. godini

Tanja Ćorić

Prema podacima o umrlima Državnog zavoda za statistiku u 2003. godini je umrlo je 52.575 ljudi čije je stalno prebivalište ili boravište bilo na području RH. Među njima je 50,4% muškaraca i 49,6% žena. U 2003. godini porasla je stopa mortaliteta na 1000 stanovnika s 11,4 na 11,8, jer se povećao broj umrlih za 3023.

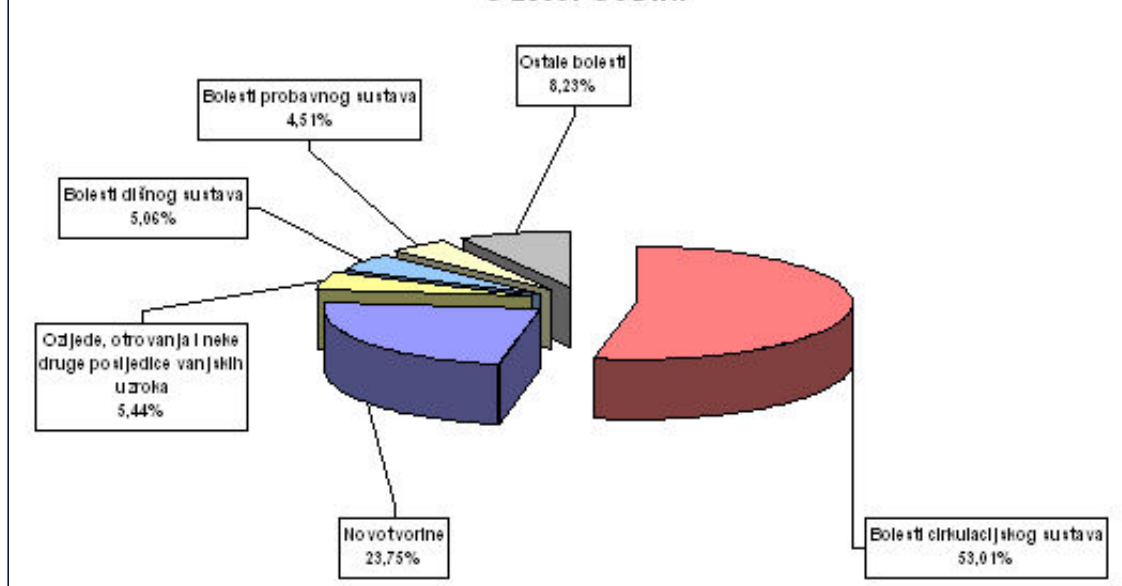
Vodeći uzroci smrti su iz skupine cirkulacijskih bolesti od kojih je umrlo 27.872 ljudi – 628,1/100.000 stanovnika. Od zloćudnih novotvorina, druge po redu skupine bolesti iz koje se izdvajaju vodeći uzroci smrti, u 2003. godini je umrlo 12.485 ljudi – 281,4/100.000 stanovnika. Tri četvrtine svih uzroka smrti u Hrvatskoj je iz ove dvije skupine bolesti, a preostale smrti odnose se na ozljede i trovanja (2.859 osobe ili 64,4/100.000), dišne bolesti (2.662 odnosno 59,99/100.000), probavne bolesti (2.372 odnosno 53,4/100.000), i druge manje zastupljene uzroke (tablica 1. i slika 1.).

Komentirajući rang prema skupinama bolesti s obzirom na 2002. godinu, dišne bolesti su postale četvrti uzrok smrti u Hrvatskoj, a ne probavne kao što je u 2002. godini. Udjel nepoznatih i nedovoljno definiranih uzroka smrti u 2003. smanjio se sa 2,13 (2002.) na 1,49, što je rezultat dobre suradnje s županijskim povjerenicima za zdravstvenu statistiku, te mrtvozornika u cilju poboljšanja kvalitete mortalitetnih podataka.

Tablica 1. UMRLI U HRVATSKOJ PO SKUPINAMA BOLESTI TE UDIO I STOPE NA 100.000 STANOVNIKA U 2003. GODINI

MKB SKUPINA DIJAGNOZA	BROJ	%	RANG	STOPA/100000
Zarazne i parazitarne bolesti	474	0,90	10.	10,68
Novotvorine	12485	23,75	2.	281,35
Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	56	0,11	14.	1,26
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	1111	2,11	6.	25,04
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	422	0,80	11.	9,51
Bolesti živčanog sustava	488	0,93	9.	11,00
Bolesti cirkulacijskog sustava	27872	53,01	1.	628,11
Bolesti dišnog sustava	2662	5,06	4.	59,99
Bolesti probavnog sustava	2372	4,51	5.	53,45
Bolesti kože i potkožnog tkiva	15	0,03	15.	0,34
Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	57	0,11	14.	1,28
Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa	646	1,23	8.	14,56
Trudnoća, porod i babinje	3	0,01	16.	0,07
Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	156	0,30	12.	3,52
Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	112	0,21	13.	2,52
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	785	1,49	7.	17,69
Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	2859	5,44	3.	64,43
UKUPNO	52575	100,00		1184,80

STRUKTURA UZROKA SMRTI PREMA SKUPINAMA BOLESTI U HRVATSKOJ U 2003. GODINI

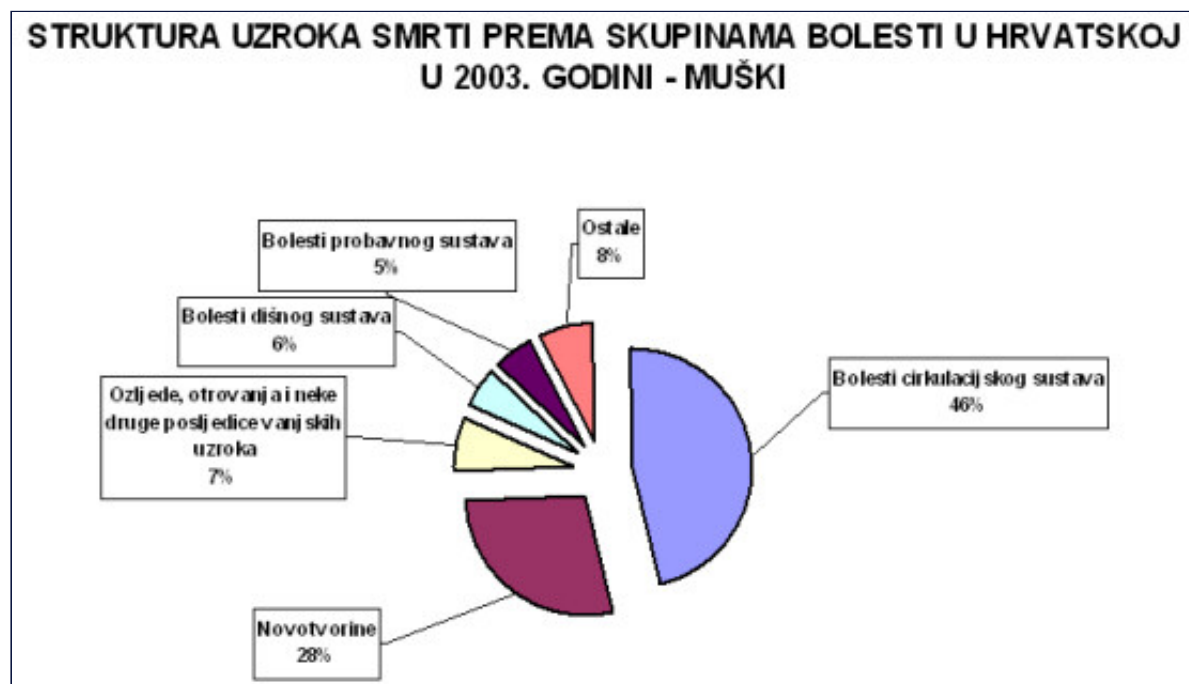

Kod muškaraca je u strukturi uzroka smrti prema skupinama bolesti poredak pet vodećih skupina jednak kao i u Hrvatskoj što prikazuje tablica 2. i slika 2.

Tablica 2. UMRLI MUŠKARCI U HRVATSKOJ PO SKUPINAMA BOLESTI TE UDIO I STOPE NA 100.000 STANOVNIKA U 2003. GODINI

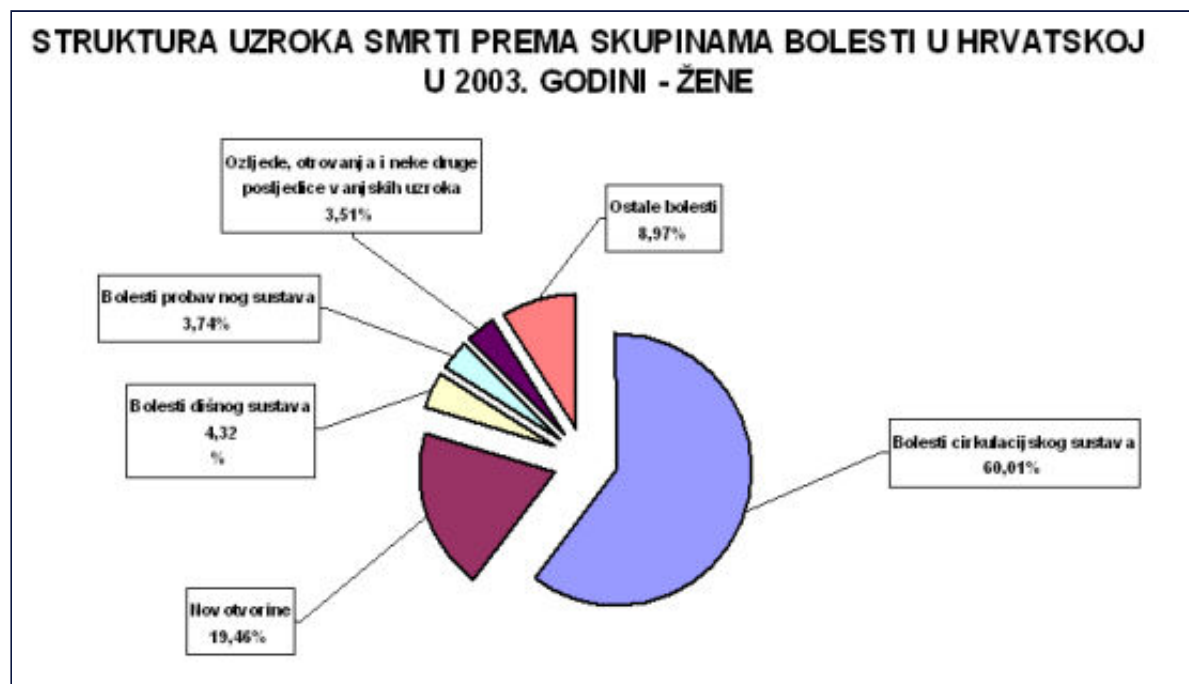
	BROJ	%	RANG	STOPA
MKB SKUPINA DIJAGNOZA				
Zarazne i parazitarne bolesti	241	0,91	10.	11,28
Novotvorine	7414	27,96	2.	347,11
Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	25	0,09	14	1,17
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	446	1,68	6.	20,88
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	253	0,95	9.	11,85
Bolesti živčanog sustava	234	0,88	11.	10,96
Bolesti cirkulacijskog sustava	12236	46,14	1.	572,87
Bolesti dišnog sustava	1537	5,80	4.	71,96
Bolesti probavnog sustava	1397	5,27	5.	65,41
Bolesti kože i potkožnog tkiva	4	0,02	16.	0,19
Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	12	0,05	15.	0,56
Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa	307	1,16	7.	14,37
Trudnoća, porod i babinje	0	0,00	-	0,00
Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	92	0,35	12.	4,31
Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	70	0,26	13.	3,28
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nevršteni drugamo	306	1,15	8.	14,33
Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	1945	7,33	3.	91,06
UKUPNO	26519	100,00		1241,58
%	50,4			

Slika 2.

Vodeća skupina bolesti kao uzrok smrti kod žena su bolesti cirkulacijskog sustava 60%, zatim slijede novotvorine 19,5%, bolesti dišnog sustava 4,3%, bolesti probavnog sustava 3,7% i nasilne smrti 3,5% (slika 3 i tablica 3). Uspoređujući podatke s 2002. godinom vidljivo je da je kod žena došlo do porasta umrlih od bolesti dišnog sustava koje su sada treći uzrok smrti što su lani bile probavne bolesti.

Slika 3.

Tablica 3. UMRLE ŽENE U HRVATSKOJ PO SKUPINAMA BOLESTI TE UDIO I STOPE NA 100.000 STANOVNIKA U 2003. GODINI

MKB SKUPINA DIJAGNOZA	BROJ	%	RANG	STOPA
Zarazne i parazitarne bolesti	233	0,89	10.	10,12
Novotvorine	5071	19,46	2.	220,33

Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	31	0,12	15.	1,35
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	665	2,55	6.	28,89
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	169	0,65	11.	7,34
Bolesti živčanog sustava	254	0,97	9.	11,04
Bolesti cirkulacijskog sustava	15636	60,01	1.	679,37
Bolesti dišnog sustava	1125	4,32	3.	48,88
Bolesti probavnog sustava	975	3,74	4.	42,36
Bolesti kože i potkožnog tkiva	11	0,04	16.	0,48
Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	45	0,17	13.	1,96
Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa	339	1,30	8.	14,73
Trudnoća, porod i babinje	3	0,01	17.	0,13
Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	64	0,25	12.	2,78
Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	42	0,16	14.	1,82
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nevršteni drugamo	479	1,84	7.	20,81
Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	914	3,51	5.	39,71
UKUPNO	26056	100,00		1132,10
%	49,6			

Više od 60% smrti odnosi se na deset dijagnostičkih entiteta (tablica 4). Najviše je ljudi umrlo od ishemične bolesti srca (MKB-X: I20-I25) – 10.436 i cerebrovaskularne bolesti (MKB-X: I60-I69) – 8.360, slijedi srčana insuficijencija ((MKB-X: I50) – 3.809, rak bronha i pluća (MKB-X: C33-34) – 2.640, te zloćudna novotvorina debelog crijeva (MKB-X: C18-C21) - 1622.

Porast broja umrlih od dišnih bolesti vidljiv je i u pojedinačnom poretku dijagnoza kao uzroka smrti. Skupina dijagnoza (MKB-X: J40-J46) koja obuhvaća bronhitis, emfizem i astmu po prvi put se javlja među prvih deset uzroka smrti i to na sedmom mjestu koje je u 2002. pripadalo nedovoljno definiranim srčanim bolestima (MKB-X: I51) koje su sada deseti uzrok smrti. Šećerna bolest (MKB-X: E10-E14) postaje osmi uzrok smrti u 2003. (u 2002. bila je deseti), a deveto mjesto dijele ateroskleroza (koja je jednako zastupljena kao i u 2002.) i rak želuca (u 2002. godine bio je osmi uzrok smrti).

Tablica 4. RANG LJESTVICA TE UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U HRVATSKOJ U 2003. GODINE – UKUPNO

RANG	MKB-X ŠIFRA	DIJAGNOZA	BROJ	%
1.	I20-I25	Ishemične bolesti srca	10436	19,85
2.	I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	8360	15,90
3.	I50	Insuficijencija srca	3809	7,24
4.	C33-C34	Zloćudna novotvorina dušnika i pluća	2640	5,02
5.	C18-C21	Zloćudne novotvorine debelog crijeva	1622	3,09
6.	K70, K73, K74, K76	Kronične bolesti jetre i ciroza	1246	2,37
7.	J40-J46	Bronhitis, emfizem i astma	1171	2,23
8.	E10-E14	Dijabetes melitus	1069	2,03
9.	I70	Ateroskleroza	995	1,89
9.	C16	Zloćudna novotvorina želuca	995	1,89
10.	I51	Komplikacije i nedovoljno definirane srčane bolesti	988	1,88

Prvih 10 uzroka		33331	63,40
Ukupno umrli		52575	

Tablica 4/I. RANG LJESTVICA TE UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U HRVATSKOJ U 2003. GODINE - MUŠKI

RANG	MKB-X ŠIFRA	DIJAGNOZA	BROJ	%
1.	I20-I25	Ishemične bolesti srca	5028	18,96
2.	I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	3487	13,15
3.	C33-C34	Zloćudna novotvorina dušnika i pluća	2110	7,96
4.	I50	Insuficijencija srca	1518	5,72
5.	C18-C21	Zloćudne novotvorine debelog crijeva	956	3,60
6.	K70, K73, K74, K76	Kronične bolesti jetre i ciroza	871	3,28
7.	J40-J46	Bronhitis, emfizem i astma	783	2,95
8.	C16	Zloćudna novotvorina želuca	617	2,33
9.	C61	Zloćudna novotvorina prostate	601	2,27
10.	E10-E14	Dijabetes melitus	428	1,61
Prvih10 uzroka smrti			16399	61,84
Ukupno umrli			26519	100,00

Tablica 4/II. RANG LJESTVICA TE UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U HRVATSKOJ U 2003. GODINE - ŽENE

RANG	MKB-X ŠIFRA	DIJAGNOZA	BROJ	%
1.	I20-I25	Ishemične bolesti srca	5408	20,76
2.	I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	4873	18,70
3.	I50	Insuficijencija srca	2291	8,79
4.	C50	Zloćudna novotvorina dojke	822	3,15
5.	I70	Ateroskleroza	686	2,63
6.	C18-C21	Zloćudne novotvorine debelog crijeva	666	2,56
7.	E10-E14	Dijabetes melitus	641	2,46
8.	I51	Komplikacije i nedovoljno definirane srčane bolesti	613	2,35
9.	I10-I15	Hipertenzivne bolesti	583	2,24
10.	C33-C34	Zloćudna novotvorina dušnika i pluća	530	2,03
Prvih 10 uzroka smrti			17113	65,68
Ukupno umrli			26056	100,00

U 2003. godini kod muškaraca vodeći uzroci smrti po pojedinim dijagnozama jednaki su poretku u 2002. godini, jedina razlika je porast broja umrlih od bronhitisa, emfizema i astme te šećerne bolesti koja se pojavljuje kao deseti uzrok smrti (tablica 4/I).

Zastupljenost pojedinih dijagnostičkih entiteta u vodećim uzrocima smrti kod žena u 2003. godine jednak je kao i u 2002. godini jedino se promijenio poredak tj. rang. Tako je po prvi put ishemična bolest srca postala vodeći uzrok smrti kod žena, a rak dojke se popeo s petog na četvrto mjesto.

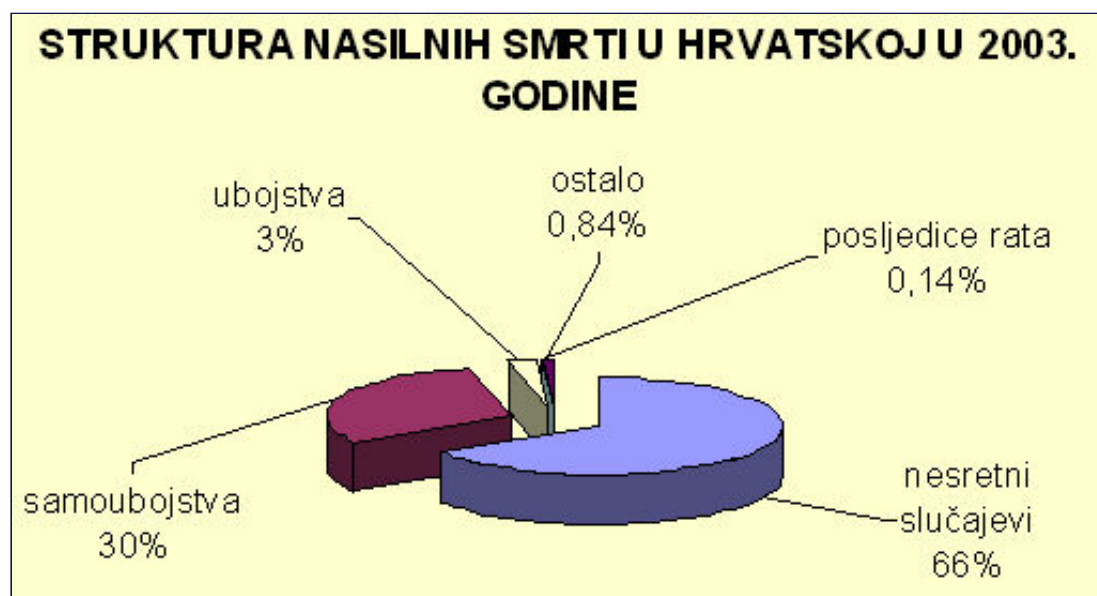
Hipertenzivne bolesti postale su deveti uzrok smrti i time zamijenile mjesto s rakom bronha i pluća koji je u 2003. godine na desetom mjestu (tablica 4/II)

Nasilne smrti

U 2003. godini bilo je 2.859 nasilnih smrti u Hrvatskoj (64,43/100.000) – 1.894 nastalih nesretnim slučajem (42,68/100.000) od kojih 753 zbog prometnih nesreća (stopa 16,92/100.000), 865 samoubojstva (stopa 19,49/100.000), 72 ubojstva (stopa 1,62/100.000), 4 kao posljedica nagaznih mina ili drugih ratnih djelovanja i 24 nasilne smrti nepoznatog ili nerazjašnjenog uzroka (slika 4.). Među nesretnim slučajevima najučestalije su smrti zbog prometnih nesreća (753), slijede padovi (644), utapljanja (90), otrovanja (69), ugušenja (47) te 291 različite druge nesreće (slika 5.).

Nasilne smrti kao uzrok smrti u žena (3,5%; stopa 39,7/100.000 žena) su u znatno manjem udjelu nego u muškaraca (7,3%; 91,1/100.000 muškaraca).

Slika 4.

Slika 5.

